

Orașul București în timpul alegerilor parlamentare din noiembrie 1946

În perioada eroică, cuprinsă între 23 August 1944 și sfârșitul anului 1947, caracterizată prin transformări sociale, economice și politice complexe, alegerile parlamentare din noiembrie 1946 ocupă un loc bine determinat. Cu acest prilej, au fost atrase pe scena politică a țării, toate partidele și grupările politice, care sub lumina necruțătoare a reflectoarelor istoriei și-au definit poziția față de problemele majore ale țării. Considerații firești, au făcut ca orașul București, să constituie principala scenă de confruntare a celor două mari grupări social-politice: democratică și reacționară.

Apreciind alegerile parlamentare, ca o etapă majoră în procesul general al revoluției populare, apreciind ponderea rezultatului acestora, pentru mersul ulterior al evenimentelor, Partidul Comunist Român a dezbătut în plenara din 27—29 ianuarie 1946 această problemă. Considerând că „a câștiga alegerile, înseamnă a consolida marile realizări ale regimului democratic... înseamnă a hotărî definitiv cursul de dezvoltare democratică a țării noastre”¹, plenara recomanda prezentarea unită în alegeri a forțelor democratice componente ale guvernului instaurat la 6 martie 1945. Se recomanda folosirea celor mai potrivite forme de luptă ce trebuiau să conveargă spre unirea forțelor democratice, spre izolarea și demascarea reacțiunii. Se insista asupra desfășurării unei activități politice eficace, organizarea unor grupuri de agitatori și propagandiști, folosirea tuturor momentelor importante ce urmau să aibă loc în viața politică a țării. Evenimentele ulterioare au dovedit justetea, maturitatea și precizia principiilor tactice trasate de plenara C.C. a Partidului Comunist Român din ianuarie 1946.

Evenimentele anilor 1940—1945 au dovedit cu stringență necesitatea unității de acțiune a clasei muncitoare. Întărirea Frontului unic muncitoresc și realizarea unității cu P.S.D. în alegeri, a stat în atenția P.C.R., care a făcut propuneri în acest sens². Răspunzând chemării P.C.R., majoritatea revoluționară a social-democraților se opune tendinței grupării de dreapta condusă de Titel Petrescu, exprimată la Conferința din 1—5 decembrie 1945, ca P.S.D. să meargă singur în alegeri³. Adepții acestei atitudini ignorau realitatea prezentă în organizațiile P.S.D.;

¹ Sceltais din 1.II.1946.

² Arhiva Comitetului Municipal a Partidului Comunist Român, București, fond 1, dosar 3, fila 53.

³ Loc. cit.

existența unui puternic curent de colaborare cu P.C.R., curent creat în bătațiile anilor precedenți. În acest context, la începutul anului 1946, alegerile sindicale realizate conform înțelegerii dintre P.C.R. și P.S.D. pe baza Frontului unic muncitoresc⁴, au adus o contribuție remarcabilă la sudarea unității de acțiune a muncitorilor și la izolarea reacțiunii. În adunările de alegeri sindicale, muncitorii s-au pronunțat hotărât pentru unitatea de acțiune a P.S.D. cu P.C.R.⁵. Astfel, la alegerea comitetului sindical de la moara Herdan, vorbitorii au adresat un apel muncitorilor din întreaga Capitală cerându-le să dispară calificativele de „noi” și „voi”⁶. Alegerile sindicale de la „Lemaltre” s-au desfășurat sub lozincă: „nici un reacționar, nici un sabotor și nici o coadă de topor a lui Maniu și Brătianu să nu intre în noile comitete de întreprindere”⁷. La ședința F.U.M. de la „Manufactura de Tutun C.A.M. Belvedere”, muncitorii au demascat metodele folosite de reacționari pentru spargerea unității muncitorești⁸. Acțiuni asemănătoare au loc la „Vulcan”, „Lucafărul”, „Asam-Cotroceni”, Forestra Italo-Română”, „Omega”, „Ti-pografia Presei”, „C.F.R.”⁹.

La 9—10 februarie 1946, a avut loc plenara C.C. al P.S.D. care a hotărât convocarea unui congres al P.S.D. care trebuia să definească poziția social-democraților în alegerile parlamentare. Cu o majoritate de 19 voturi pentru, față de cele 10 împotriva, plenara recomandă congresului, participarea pe liste comune cu organizațiile muncitorești și democratice care au constituit guvernul de la 6 martie 1945¹⁰.

Se trecea prin momente critice. Îngrijorat de viitorul clasei muncitoare, P.C.R. acționează cu tact dar și cu multă fermitate. Folosind alegerile sindicale, folosind momentul comemorării victimelor asasinatului pus la cale în februarie 1945, folosind presa, P.C.R. a militat pentru menținerea unității clasei muncitoare. Cu prilejul întrunirii din sala „Aro” de la 24 februarie, sau a adunării de pe Stadionul Giulești de la 27 februarie, oamenii muncii din Capitală și-au exprimat ferm hotărârea de a acționa uniți în luptă împotriva reacțiunii¹¹. În adunările organizațiilor P.S.D. au loc puternice confruntări între adepții celor două poziții. La adunarea generală a membrilor P.S.D. — Circumscripția a 35-a, Sectorul IV Roșu, pentru alegerea noului comitet, este aspru criticată atitudinea grupării de dreapta fiind apreciată ca reprezentând interesele partidelor istorice¹². La adunarea plenară a membrilor P.S.D. din Circumscripția 35-a în sala „Ateneului popular”, Calea Griviței 56, toți vorbitorii sprijină teza majorității, teza unității în alegeri. Pentru

⁴ Scînteia nr. 44, din 6.II.1946.

⁵ Arhiva Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român, București, fond 41, dosar 351, filele 151, 166, 168.

⁶ Loc. cit., fila 169.

⁷ Scînteia nr. 457, din 21.II.1946.

⁸ Arhiva Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român, București, fond 41, dosar 351, filele 151, 152.

⁹ Loc. cit., fond 41, dosar 351, filele 115, 122, 126, 135, 166, 170.

¹⁰ Libertatea nr. 450 din 14.II.1946; Scînteia nr. 451 din 14.II.1946.

¹¹ Scînteia nr. 462 din 27.II.1946; Scînteia nr. 463 din 28.II.1946.

¹² Arhiva Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român, București, fond 41, dosar 351, fila 138.

susținerea tezei minorității nu s-a înscris nimeni la cuvânt¹³. O rela-tare a ședinței grupării P.S.D. „Gaz și electricitate” din 26.II.1946, apreciază că majoritatea celor prezenți erau împotriva poziției lui Titel Petrescu¹⁴. Situații similare se înregistrează în toată Capitala. Marea majoritate a delegațiilor din Capitală pentru congresul P.S.D., sînt investiți de organizații să susțină unitatea P.S.D. și P.C.R. în alegeri¹⁵. O influență pozitivă asupra hotărîrilor congresului P.S.D. le-au avut precizările făcute de P.C.R. în ajunul evenimentului. Insistînd ca F.U.M. să rămînă și mai departe pivotul politic al campaniei electorale, P.C.R. demască atitudinea social-democraților de dreapta care preconizînd participarea la alegeri pe liste separate, „înseamnă practic a sprijini forțele reacționare”¹⁶.

În aceste împrejurări, se deschide la 10 martie 1946 Congresul extra-ordinar al P.S.D. unde a ieșit victorioasă, linia colaborării cu comu-niștii¹⁷. Succesul obținut a creat premisele constituirii la 17 mai 1946 a Blocului Partidelor Democratice¹⁸, format din P.C.R., P.S.D., P.N.L. (Gh. Tătărescu), P.N.T. (Anton Alexandrescu), Frontul plugarilor, Parti-dul Național-Popular, care s-au angajat că „își vor pune toate mijloacele în comun pentru câștigarea victoriei în alegeri și pentru realizarea pro-gramului de guvernare cuprins în platforma-program”.

Colaborarea cu grupările național-tărănistă și național-liberală s-a făcut din dorința P.C.R., de a folosi toate posibilitățile în luptă împotriva principalelor grupări reacționare, de a adînci fisurile din tabăra parti-delor istorice, de a folosi toți factorii economici inclusiv capitalul privat la refacerea țării.

Platforma-program a Blocului Partidelor Democratice, elaborată de P.C.R. și publicată la 20.V.1946, pornea de la cerințele tuturor claselor și păturilor sociale interesate în progresul continuu al țării. Nefiind un partid, ci o uniune de partide, cu concepții programatice diferite, plat-forma cuprindea numai punctele de vedere comune, reflectînd sarcinile majore care stăteau în fața României. Un succes al punctului de vedere al P.C.R., era introducerea în programul B.P.D. a prevederii refacerii și dezvoltării economice a țării, ridicării bunăstării materiale a popu-lației „în primul rînd prin mărirea producției atît în industrie cît și în agricultură”¹⁹. Platforma prevedea măsuri pentru îmbunătățirea situației financiare a țării prin reforme a impozitelor, asigurarea stabilității mo-nedei, înlăturarea sabotajului economic, etatizarea Băncii Naționale. Ana-lizînd științific raportul de forțe existent, P.C.R. nu a lansat pentru moment lozincă răsturnării monarhiei acceptînd formula „asigurării re-

¹³ Loc. cit., fila 158.

¹⁴ Loc. cit., fond 1, dosar 3, fila 39.

¹⁵ Loc. cit.

¹⁶ *Scînteia*, nr. 451, din 9.III.1946.

¹⁷ Rezoluția adoptată de Congresul extraordinar al P.S.D. arată că s-a hotărît cu majoritate de 231 voturi, contra fiind 28, iar abțineri 60, participarea în vii-toarele alegeri parlamentare în cartel electoral cu partidele și organizațiile care au constituit la 8 martie 1946, guvernul Dr. Petru Gроза (Arh. Comit. Mun. a Partidului Comunist Român, fond 1, dosar 3, fila 55. *Libertatea*, nr. 473 din 13.III.1946.

¹⁸ *Scînteia* nr. 529, din 22.V.1946.

¹⁹ *Platforma program a BPD*, București, ed. P.C.R., p. 21.

gimului democratic și a suveranității depline a statului român în cadrul monarhiei constituționale”²⁰. De asemenea se prevedea respectarea proprietății individuale. Pentru dezvoltarea forțelor sociale platforma cuprindea un ansamblu de măsuri pentru îmbunătățirea situației clasei muncitoare căreia i se recunoștea „rolul de frunte”²¹, îmbunătățirea situației țărănimii, pentru încurajarea activității meseriașilor, micilor industriași și comercianților. Programul garanta libertatea cuvintului, a scrisului, a întrunirilor, a dreptului de asociere, a credinței religioase, a egalității în drepturi a naționalităților conlocuitoare. Pornind de la gradul scăzut al dezvoltării culturale, platforma B.P.D. stabilea măsuri pentru lichidarea inapoierei culturale, analfabetismului, dezvoltarea instrucției publice, a științei, artei, literaturii. Caracterizată printr-un program larg de măsuri menite să atragă mase largi, platforma B.P.D. avea un caracter științific, realist. Dintre programele electorale a partidelor ce nu făceau parte din B.P.D., se disting pe de o parte cele ale P.N.Ț. (Maniu) și P.N.L. (Brătianu) prin ostilitatea față de guvernul democratic și cele ale grupărilor politice burgheze sau mic-burgheze care cel puțin în program nu se declarau împotriva guvernului, dar care urmăreau să-i „tempezeze” politica.

Programele electorale ale P.N.Ț. și P.N.L. reprezentau un conglomerat de principii demagogice, reacționare, lipsite de realism, unele fiind o reluare a principiilor programatice anterioare. Ne limităm a reaminti prezența în programele electorale a „ideii statului țărănesc” (P.N.Ț.), a susținerii de către ambele partide a necesității păstrării caracterului predominant agrar al economiei țării, a promovării principiului „porților deschise” (de către P.N.L.). Caracterul demagogic a ieșit la iveală în situații concrete, ele reflectau de fapt eforturile disperate de supraviețuire a burgheziei și moșierimii, condamnate de istorie la pierire²². Pentru desfășurarea cu succes a campaniei electorale P.C.R. analizează în plenara C.C. din 29 mai metodele de propagandă ce vor fi folosite în decursul desfășurării acestora. Se constituie de asemenea Comitetul Central Electoral cu sediul în Calea Victoriei (clădirea hotelului Continental)²³.

Apreciind importanța campaniei electorale, plenara lărgită a Comitetului P.C.R. regional București din luna iulie, trasează sarcini complexe organizațiilor de partid din București, în lumina recomandărilor Biroului Politic din 29 mai 1946. Se stabilesc acțiuni concrete pentru desfășurarea campaniei electorale, pentru atragerea unui număr cât mai mare de locuitori ai Capitalei de partea B.P.D.²⁴. În acest sens în București s-au organizat echipe de îndrumători pregătiți în școli speciale²⁵, un

²⁰ Platforma program a B.P.D., ed. P.C.R., p. 6.

²¹ *Ibidem*.

²² Prezentarea amplă a programelor electorale este făcută în: „Programele electorale ale partidelor și grupărilor politice care au participat la alegerile parlamentare din 1946, de M. Fătu, în *Analele Insttit. de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al Partidului Comunist Român* nr. 1, 1968 și M. Fătu, *Despre istoria politică a României*, E.P. București, 1968.

²³ *Scinteia*, nr. 544, din 9.VI.1946.

²⁴ *Scinteia*, nr. 503, din 25.VII.1946.

²⁵ Arhiva Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român, București, fond. 4, dosar 40, fila 4.

număr mare de muncitori bucureșteni participând la propaganda electorală din țară²⁵. Acordând o deosebită atenție fiecărui aspect al problemei, Comitetul regional P.C.R.-București alcătuiește un studiu detaliat asupra grupărilor politice din Capitală și împrejurimi, asupra raportului de forțe existent, raport care trebuia să determine tactica forțelor democratice în campania electorală.

Analizând datele, constatăm existența în București și în comunele suburbane, a unui important detașament de comuniști, detașament ce-și mărise sensibil efectivul în lunile bătăliei electorale, demonstrând creșterea influenței P.C.R., în rindul maselor bucureștene²⁷.

O dovadă a influenței deosebite a forțelor democratice, este și numărul mare de membri ai organizațiilor de masă²⁸. Se acordă o mare importanță grupărilor politice adverse: organizațiile P.N.Ț. (I. Maniu) și P.N.L. (Brătianu), sînt apreciate ca destul de puternice cu numeroase sedii în Capitală: în schimb P.N.D. (Dr. N. Lupu), Partidul Radical (N. Matheescu) au foarte puțini adepți, iar Partidul Popular (P. Ghețăș) nu avea nici o influență²⁹.

Campania electorală a forțelor democratice, s-a desfășurat într-o primă etapă prin acțiuni separate duse de partidele componente ale B.P.D., ca din luna septembrie să se organizeze acțiuni politice comune³¹.

P.C.R. și-a început campania electorală în ziua de 16 iulie 1946, organizînd la Arenele Romane un miting la care au participat 45.000 de bucureșteni³².

În ziua de 24 iulie a avut loc pe stadionul S.T.B. din șoseaua Ștefan cel Mare un mare miting. Luînd cuvîntul, Lucrețiu Pătrășcanu a precizat poziția P.C.R. față de sistemele electorale anterioare și față de campania electorală în curs. În telegrama adresată C.C. al P.C.R. participanții spuneau: „Organizația P.C.R. Sectorul I Galben și cetățenii din sector, adunați azi 24 iulie în marea întrunire publică ținută pe stadionul S.T.B., ascultînd cuvîntul reprezentanților P.C.R. asupra legii electorale și a poziției P.C.R. în campania electorală, trimite un salut fierbinte C.C. al P.C.R. conducător al poporului român în lupta pentru democrație și libertate. Asigurăm C.C. al P.C.R., de devotamentul nostru neprecupețit și de hotărîrea noastră de luptă”³³.

Aceleași sentimente au exprimat și cei peste 100.000 de cetățeni, participanți la mitingul organizat de Sectorul II Negru pe stadionul PTT din șos. Mihai Bravu în ziua de 30 iulie. „Asigurăm Consiliul Politic al B.P.D. — se spune în telegrama trimisă — că vom contribui fără

²⁵ Loc. cit., dosar 351, fila 229.

²⁶ Arhiva Comitetului Municipal a Partidului Comunist Român, București, fond 1, dosar 7, fila 38.

²⁷ M. Fătu, 1946 — Din istoria politică a României contemporane, Ed. Politică, București, 1968, pp. 38, 202.

²⁸ Arhiva Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român, București, fond 1, dosar 7, filele 67—74.

²⁹ Loc. cit., fila 20.

³⁰ M. Fătu, 1946 — Din istoria politică a României contemporane, Ed. Politică, București, 1968, p. 129.

³¹ Ibidem, p. 133.

³² Scînteia, nr. 383, din 28.VII.1946.

răgaz la strinsa colaborare a forțelor democratice pentru victoria în alegerile parlamentare, pentru înfringerea definitivă a reacțiunii, pentru refacerea țării³⁵.

Mitingurile continuă și în luna august; la 6 august are loc un miting pe stadionul Ghilești organizat de Sectorul IV Roșu și organizația C.F.R.³⁶.

La 13 august, cetățenii Sectorului III Albastru, participă la mitingul organizat pe „Stadionul Muncitoresc” din cartierul Ferentari: „Asigurăm Comitetul Central că nu vom precupeți nici un efort, pentru a duce la victorie forțele democratice unite în bătălia alegerilor”... „ne luăm angajamentul — se spune în telegrama adresată Consiliului Politic al B.P.D. — să adăncim colaborarea loială cu toate partidele democratice ca împreună să zdrobim reacțiunea și prin victoria în alegeri să clădim o Românie liberă și fericită”³⁷.

Tot în această perioadă s-a desfășurat activitatea electorală a P.S.D.: la 29 august a avut loc la Arenele Romane³⁷ cel mai mare miting electoral al acestui partid. Propaganda electorală a celorlalte grupări ale B.P.D., cu excepția parțială a P.N.P. s-a desfășurat în provincie.

Ca și în perioada anterioară, evenimente ca Întrunirea Națională a Femeilor, Congresul Uniunii Sindicale C.F.R., Congresul Sindicatelor Corpului Didactic Universitar și Secundar, Congresul General al Învățătorilor, Congresul de Constituire a Federației Naționale a Tineretului Democrat Român, Sărbătorirea zilei de 23 August, au fost folosite pentru cuprinderea în sfera propagandei electorale a mase tot mai largi.

Tineretul bucureștean a participat cu entuziasm atât la acțiunile inițiate de comuniști, cât și de cele proprii. La mitingul ce s-a desfășurat la mijlocul lunii Iulie în sala „Gioconda”; tinerii din sectoarele I Galben și IV Roșu și-au exprimat adeziunea față de guvernul Dr. Petru Groza, precizând că „rezultatul votului din toamnă va fi pentru istorici o deziluzie”³⁸.

În primele zile ale lunii august, precedind congresul de la Brașov, tineretul democrat din Capitală a organizat un mare miting în Piața Universității. Cu acest prilej, tinerii bucureșteni au hotărât să nu precupească nimic, pentru încheierea unității întregului tineret³⁹.

Adeziunea tineretului bucureștean la politica guvernului Dr. Petru Groza s-a manifestat și cu alte prilejuri. Tinerii au participat la opera de reconstrucție, la brigăzile de agitație, care au acționat eficient în campania electorală⁴⁰.

Activitatea partidelor istorice, în preajma alegerilor exprima de fapt situația disperată în care se găseau: lipsa de unitate, inconsecvența ideologică. Au loc grupări și regroupări politice, au loc acțiuni care primejdiesc independența națională, toate sînt eforturi disperate a parti-

³⁵ Scînteia, nr. 580, din 1.VIII.1946.

³⁶ Scînteia, nr. 594, din 8.VIII.1946.

³⁷ Scînteia, nr. 601, din 16.VIII.1946.

³⁸ Arhiva Comitetului Municipal București a Partidului Comunist Român, București, fond 1, dosar, 1, fila 140.

³⁹ Scînteia, nr. 577, din 19.VII.1946.

⁴⁰ Scînteia, nr. 593, din 9.VIII.1946.

⁴¹ Scînteia, nr. 589, din 2.VIII.1946.

1. Din primele ore ale dimineții, centrele de vot sînt luate cu asalt de alegători.

delor istorice de a se salva de naufragiul pe care-l presimt. În aceste luni arma lor principală de luptă era anticomunismul. Merg pînă acolo încît pun toate greutățile economice prin care trece țara pe seama comuniștilor⁴¹. Opinia publică, dezaprobă aceste calomnii. Într-o întîlnire cu alegătorii scriitorul M. Sadoveanu arăta : „faptul că poporul suferă crunt de secetă, de lipsuri fiziologice, de boli sociale, toate aceste lucruri trebuie puse în sarcina aceluia care ațiia zeci de ani nu au făcut nimic pentru ridicarea acestui popor”⁴². La întrunirile electorale organizate de istorici în București, participarea este în descreștere. La 25 august 1946, P.N.L. (Brătianu) organizează o întrunire electorală în cartierul Ferentari. Cetățenii au ripostat vehement, cînd un vorbitor a încercat să denigreze politica guvernului dr. Petru Groza și activitatea P.C.R.⁴³. Criza în care se zbăteau partidele istorice se poate exemplifica și prin procesul de părăsire a acestora de către un număr însemnat de membri, unii chiar deținători ai funcțiilor de conducere⁴⁴. Pentru P.C.R., campania electorală este un prilej de mobilizare a maselor pentru rezolvarea sarcinilor politice și economice, ce stăteau în fața poporului. Conferința Națională din octombrie 1945 a indicat ca obiectiv imediat trecerea la reconstrucția țării, obiectiv înscris și în

⁴¹ Arhiva Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român, București, fond 1, dosar 1, fila 139.

⁴² Scînteia, nr. 676, din 8.XI.1946.

⁴³ Arhiva Comitetului Municipal a Partidului Comunist Român, București, fond 1, dosar 1, fila 139.

⁴⁴ Scînteia, nr. 663, din 28.IX.1946, nr. 670, din 8.XI.1946.

programul B.P.D. Țara trecea însă prin greutăți incommensurabile. Industria bucureșteană, ca de altfel cea națională fusese grav afectată de război. Lipseau materiile prime, patronii sabotau producția închizând fabricile și lăsându-i pe muncitori fără lucru⁶⁵. Bucureștenii, ca de altfel locuitorii întregii țări trec prin momente grele: nu sînt alimente, nu este apă, nu sînt locuințe,... seceta cumplită care se abătuse asupra Moldovei, afectase puternic și Capitala. Cu toate greutățile pe care le aveau de înfruntat, bucureștenii se alăturau acțiunii, de un impresionant umanism, de ajutorare a regiunilor lovite de secetă. Spre zonele calamitate porneau zilnic din București, alimente, îmbrăcăminte, bani. Pînă la 12 octombrie, Comisia Locală București strînsese pentru ajutorarea sinistraților suma de 228.243.461 lei⁶⁶.

Greutățile erau mari, dar realismul cu care sînt atacate, constituie garanția învingerii lor: „noi nu vom înșela poporul prin demagogie — spunea Dr. Petru Groza. Nu le vom da alegătorilor țuică și cîrnati. Nu le vom promite fericirea, ca a doua zi după alegere să nu mai dăm ochii cu alegătorii pînă la alte alegeri”⁶⁷. Pentru rezolvarea problemei aprovizionării cu alimente, guvernul a luat o serie de măsuri printre care fixarea prețurilor maxime, crearea unor Oficii pentru reglementarea consumului de cereale, legume, carne⁶⁸. S-au luat măsuri pentru îmbunătățirea aprovizionării economatelor din Capitală⁶⁹, au fost desființate taxele de barieră⁷⁰.

Se construiesc în București primele locuințe muncitorești în cartierele Ferentari, Mihai Bravu, Șteușa și Grand⁷¹. În gările Capitalei sosesc lemne pentru foc⁷², iar la 18 noiembrie Bucureștiul este racordat la rețeaua de gaz metan⁷³.

Se iau importante măsuri și pe linie culturală: începe asaltul împotriva analfabetismului⁷⁴, se deschide primul Teatru Muncitoresc⁷⁵.

Toate aceste măsuri sudează și mai mult coeziunea forțelor democratice, încrederea în guvernul Dr. Petru Groza și în P.C.R. Dorința cetățenilor Capitalei, de a-și exprima voința în desemnarea reprezentanților în parlament se manifestă prin aflusul deosebit la înscrierile pe listele electorale tendința fiind mai accentuată la periferia orașului⁷⁶. Această situație determină oficialitățile Capitalei să înființeze noi localuri de înscriere⁷⁷.

⁶⁵ Scînteia, nr. 580, din 22.VII.1946, 581 din 24.VII.1946.

⁶⁶ Scînteia, nr. 648, din 12.X.1946.

⁶⁷ Scînteia, nr. 596, din 10.VIII.1946.

⁶⁸ Monitorul Oficial 155, 156 Iulie.

⁶⁹ Arhiva Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român, București, fond 4, dosar 40, fila 119.

⁷⁰ Scînteia, nr. 582, din 1.VII.1946.

⁷¹ Scînteia, nr. 577, din 19.VII.1946.

⁷² Scînteia, nr. 638, din 27.IX.1946.

⁷³ Scînteia, nr. 682, din 20.XI.1946.

⁷⁴ Arhiva Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român, București, fond 4, dosar 40, fila 119.

⁷⁵ Scînteia, nr. 638, 29.IX.1946.

⁷⁶ Gazeta Municipală, anul 16, nr. 734, din 15.IX.1946.

⁷⁷ Scînteia, nr. 627, din 16.IX.1946.

Se adoptă inițiative importante și în economie: se organizează întreceri patriotice între secții, între întreprinderi: la „23 august” au fost organizate 32 de echipe de producție⁵⁶, la „Vulcan” 13 echipe de șoc⁵⁷. Tot la „23 august” s-a creat o comisie tehnică de control pentru rezolvarea neregulilor în producție, cursuri de calificare și perfecționare tehnică pentru muncitori, aceste inițiative având urmări importante: până la sfârșitul lunii iulie s-au fabricat 6 locomotive noi, s-au reparat 5 locomotive, 9 automotoare cu două osii și 2 cu patru osii, 50 vagoane cisternă, 60 de tractoare, 5 cazane cu 180 cm, 19 de 35 mc, 10 motoare blinder, 76 armături petroliere, 21 pompe, și 20 frâne locomotivă⁵⁸.

În aceeași perioadă, la „Vulcan” s-au fabricat 12 cazane de locomotivă, în loc de 8 cit era prevăzut, 8 poduri rulante în loc de 6, s-au reparat 2 locomotive, 2 cazane cu abur C.F.R.⁵⁹. Atelierele C.F.R. Grivița sînt refăcute în mare parte. Un colectiv de ingineri și tehnicieni de la „Asam Cotroceni” realizează dintr-un motor de avion un tip de compresor de aer cu caracteristici superioare, care-și găsește o largă utilitate în industrie⁶⁰. Textiliștii bucureșteni răspunzînd cu entuziasm întrecerii patriotice lansate pe întreaga țară, obțin rezultate bune deși condițiile de muncă sînt deosebit de dificile. „Sîntem convinși — se spune în adeziunea la întrecere a muncitorilor de la „Filatura Românească de bumbac” — că fiecare gram de bumbac lucrat în plus ajută la redresarea economică a țării, ajunge la cooperativele țăranilor, la economatele salariaților și lovește în bursa neagră”⁶¹.

La începutul lunii octombrie, muncitorii și tehnicienii de la A.E.G. produc pentru prima oară un motor electric⁶².

Lunile septembrie, octombrie, noiembrie, sînt luni hotărîtoare. Bătălia electorală intră într-o nouă etapă, capătă noi valențe. Se formează noi echipe de îndrumători. În preajma alegerilor numărul echipelor ajunsese la 6 355 avînd cca 19 000 membri⁶³. Se organizează acțiuni reușite, camioane pavoazate cu steaguri tricolore străbat orașul, vorbitori, bine documentați, captează atenția auditoriului, sînt strigate lozinci B.P.D. Numai în perioada 2—17 noiembrie, au avut loc în Capitală cca 136 întruniri electorale pe circumscripții și 4 pe sectoare⁶⁴. Au loc întâlniri ale candidaților cu alegătorii la uzinele „23 august”, „Asam-Cotroceni”, „Laromet” și altele fiind dezbătute cu mult realism atît succesele guvernului democrat-popular, cît și greutățile prin care trece țara⁶⁵.

Peste tot se lucrează cu entuziasm. Agitatorii și îndrumătorii bat cele mai îndepărtate unghere ale Capitalei, în ciuda timpului nefavorabil, cu

⁵⁶ *Idem*, nr. 597, din 11.VIII.1946.

⁵⁷ *Idem*, nr. 599, din 14.VIII.1946.

⁵⁸ *Idem*, nr. 597, din 11.VIII.1946.

⁵⁹ *Scînteia*, nr. 599, din 14.VIII.1946.

⁶⁰ *Scînteia*, nr. 603, din 18.VIII.1946.

⁶¹ *Scînteia*, nr. 606, din 22.VIII.1946.

⁶² *Scînteia*, din 11.X.1946.

⁶³ Arhiva Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român, București, fond 1, dosar 364, fila 9.

⁶⁴ Arhiva Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român, București, fond 1, dosar 346, fila 11.

⁶⁵ *Loc. cit.*

3. Muncitorii de la Uzinele 23 August-Mafaza așteptându-i pe conducătorii guvernului și ai forțelor democratice în ziua alegerilor parlamentare.

toate lipsurile de alimente, îmbrăcăminte, lemne, și chiar a făinii pentru lipit afișe. Echipele de agitatori sînt înarmate cu cele mai convingătoare argumente. S-au organizat întruniri zburătoare în piețe, hale, la cozile pentru petrol sau pentru piine⁶⁸. Se difuzează zeci de mii de afișe, broșuri, fluturași⁶⁹. Tinerii participă cu entuziasm la aceste acțiuni : numai din sectorul II Negru au fost mobilizate 55 de echipe de tineri. Echipe de voluntari difuzau „Scinteia” ; Seara sub cerul liber, pe calea Victoriei se proiectau filme⁷⁰.

Dacă în luna septembrie, reprezentanții partidelor istorice în virtutea practicilor anterioare, recurgeau la încercări de a strecura în listele electorale nume fictive sau nume a unor persoane decedate, încercări demascate la timpul lor⁷¹, în preajma alegerilor sînt atacate sediile organizațiilor și partidelor democratice, sînt atacați activiști ai B.P.D. La 17 noiembrie 1946, un grup de maniști înarmați atacă sediul C.C. Electoral de pe Calea Victoriei⁷². Sînt incidente la Dudești-Ciopea, Obor, Piața Filantropiei, unde muncitori, activiști sînt atacați⁷³. Aceste pro-

⁶⁸ Arhiva Comitetului Municipal a Partidului Comunist Român, București, dosar 348, fila 9.

⁶⁹ Numai activiștii din Sectorul I Galben au difuzat cea 175.000 afișe și fluturași, Arhiva Comitetului Municipal a Partidului Comunist Român, București, fond 1, dosar 348, fila 11.

⁷⁰ Scinteia, nr. 682, din 20.XI.1946.

⁷¹ Arhiva Comitetului Municipal a Partidului Comunist Român, București, fond 1, dosar 1, fila 142.

⁷² Scinteia, nr. 682, din 20.XI.1946.

⁷³ Ibidem.

voacări exprimau disperarea partidelor istorice, în fața situației evidente. Raportul de forțe inclina sensibil de partea B.P.D.

Ziua alegerilor se apropia: la 18.XI. bucureștenii participă la mitingul organizat în Piața Națiunii de B.P.D. exprimându-și deplina încredere în victorie⁷⁵. Ziua de 19 noiembrie este transformată într-o mare sărbătoare. La cele 232 secții de votare din Capitală⁷⁶ s-au prezentat 515.518 cetățeni, reprezentând de 8,1 ori mai mulți alegători decât în 1937⁷⁷. Cronicarii evenimentelor, observatori străini au consemnat atmosfera de entuziasm și de obiectivitate a alegerilor. Centrele de vot, sărbătorește pavoazate, instalate în mari fabrici, școli, cămine, instituții, erau aglomerate de la primele ore ale dimineții. Conducătorii guvernului și partidelor democratice, sînt prezenți în mijlocul alegătorilor. Peste tot domnește o atmosferă de entuziasm, optimism, încredere în guvernul Dr. Petru Groza. Semnificativă pentru starea de spirit a acelor momente, ni se pare discuția relatată de un ziarist american, reprezentantul agenției americane I.T.A., discuție purtată la unul din centrele de vot de la periferia Bucureștilor cu o bătrînă de 70—80 ani: „Știi ce este soarele? a întrebat-o ziaristul. — Soarele e Groza — a răspuns prompt femeia. Dar ce e Groza? Groza e soarele”⁷⁸.

Zădărniciind manevrele reacțiunii, forțele democratice din întreaga țară au obținut o victorie strălucită: din 6.934.530 de voturi exprimate, 71,80% adică 4.768.630 au fost acordate B.P.D.⁷⁹. Capitala și-a adus o contribuție importantă: din 638.575 înscrși au votat 515.518 cetățeni, B.P.D.-ul obținînd 424.826 voturi. Voturile obținute de celelalte grupări se prezintă astfel: lista nr. 2 P.T.D. (Dr. N. Lupu) — obține 15.330 voturi; lista nr. 3 Acțiunea Național-Agrară, 2.606 voturi; lista nr. 4 P.S.D.I. (C. Titel Petrescu) 10.387 voturi; lista nr. 5 P.R.M.B. (N. N. Matheescu) 2.477 voturi; lista nr. 6 P.P.R. (P. Ghiașă) 1.371 voturi; lista nr. 7 P.N.L. (Brătianu) 12.977 voturi; lista nr. 8 P.N.L. (Maniu) 45.187 voturi⁸⁰. Aceste rezultate exprimau concludent imensa influență politică pe care o aveau în rîndul cetățenilor partidele democratice și în primul rînd P.C.R., influență cîștigată prin acțiunile concrete întreprinse de acestea în perioada precedentă. Sărbătorînd la 22 noiembrie victoria în alegeri, aproximativ 500—600 mii bucureșteni au participat la mitingul organizat în Piața Națiunii⁸¹. Deasupra mulțimii se puteau citi lozincile: „Am luptat și am învins!”, „Vom consolida victoria de la 19 noiembrie”. Care alegorice, corurile operei și ale muncitorilor cefești⁸², completeau peisajul. Deschizînd mitingul, Dr. Petru Groza de-

⁷⁵ Arhiva Comitetului Municipal a Partidului Comunist Român, București, fond IV, dosar 48, fila 114.

⁷⁶ Arhiva Comitetului Municipal a Partidului Comunist Român, București, fond I, dosar 334, fila 1.

⁷⁷ *Scinteia*, nr. 684, din 22.XI.1946.

⁷⁸ *Scinteia*, nr. 685, din 24.XI.1946.

⁷⁹ *Scinteia*, nr. 685, din 20.X.1946.

⁸⁰ *Scinteia*, nr. 684, din 22.XI.1946, procentajul obținut de B.P.D. pe sectoare: Sectorul Negru 83,30%; sectorul Roșu 81,30%; sectorul Albastru 78,10%; sectorul Galben 77,30% (*Gazeta Municip.*, anul 16, nr. 745, din 8.XI.1946).

⁸¹ *Scinteia*, nr. 685, din 24.XI.1946.

⁸² Arhiva Comitetului Municipal a Partidului Comunist Român, București, dosar 3, fila 81.

clara că „unirea tuturor forțelor democratice din această țară, ne-a dat această biruință, care ne face de aici încolo să ne prezentăm cu capul sus în fața aceluia care pînă acum ar pune la îndoielă drepturile noastre. De acum, încolo nimeni de pe glob, nu va putea să nu țină seama de noi”⁸².

Subliniind semnificația evenimentelor din 1946 tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza : „Alegerile din noiembrie 1946, au demonstrat elocvent înfrîngerea politicii reacționare, marea majoritate a poporului, peste 70%, dintre votanți exprimîndu-și în mod democratic încrederea în Partidul Comunist și în forțele care colaborau cu noi”⁸³.

Modificînd raportul de forțe în favoarea democrației, această victorie a contribuit la intensificarea procesului de dezvoltare democratică a României pe calea desăvîrșirii revoluției democratice și trecerii la revoluția socialistă.

La ville de Bucarest pendant les elections parlementaires de novembre 1946

RÉSUMÉ

L'ouvrage présente la place et le rôle de la capitale, en tant que scène principale de confrontation des forces démocratiques et réactionnaire, dans la lutte électorale. En appréciant les élections parlementaires comme une étape majeure dans le processus général de la révolution populaire. Le Parti Communiste Roumain, lui accorde une grande attention, en menant une intense activité théorique et pratique en vue de sa conquête.

L'ouvrage souligne l'activité du Parti Communiste Roumain d'unification de toutes les forces démocratiques et premièrement de la réalisation de l'unité avec le Parti Social-Démocrate, en surprenant en même temps la croissance de l'influence des communistes sur de larges catégories de bucarestois.

On présente les étapes principales de la campagne électorale de la ville de Bucarest, et les méthodes spécifiques utilisées par les forces démocratiques conduites par le Parti Communiste Roumain, dans chacune de ces étapes. Le jour du 19 novembre représente sur le plan national la victoire catégorique des forces B.P.D. les bucarestois donnant leur contribution en accordant 424.826 votes aux candidats du B.P.D.

Liste des illustrations

1. Dès les premières heures du matin, les centres de vote sont pris en assaut par les électeurs.
2. Les ouvriers des Usines „23 Août”, attendant les dirigeants du gouvernement et des forces démocratiques le jour des élections parlementaires.

⁸² Scînteia, nr. 666, din 24.XI.1946.

⁸³ Nicolae Ceaușescu, Semicentensarul gloriei al Partidului Comunist Român, expunere la adunarea solemnă din Capitală, 7.V.1971, Ed. Politică, București, 1971, p. 18.